herpy

ŻABY

Amazon Milk Frog

Trachycephalus resinifictrix

Trachycephalus resinifictrix to duża, krępa, nocna żaba drzewna z koron drzew Amazonii. Młode mają czarno-białe pasy, dorosłe są marmurkowe, a zaniepokojona żaba wydziela mlecznobiałą wydzielinę skórną. Rozmnaża się w wypełnionych wodą dziuplach, jest odporna w hodowli i pod wieloma względami przypomina *Ranoidea caerulea*.

Rodzina: Hylidae Dawna nazwa: *Phrynohyas resinifictrix* **Słabe toksyny skórne**

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**6-10 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**8-10 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny**
Środowisko	**Las deszczowy**
Toksyny skórne	**Słabe** Umyj ręce po kontakcie i trzymaj palce z dala od oczu i ust
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**75 × 30 × 45 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**21-29 °C**
Temperatura w nocy	**18-21 °C**
Wilgotność	**50-100%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 2
Pokarm	**Owady i dżdżownice i ślimaki**
Utrzymanie	**Pojedynczo, w parach lub w grupach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Rozwój	**Kijanki w wodzie**
Miejsce składania jaj	**W wodzie**
Dojrzałość płciowa	**12-18 miesięcy**
Liczba jaj w zniesieniu	**100-1 500**
Czas do wyklucia	**1-2 dni**
Okres larwalny	**21-75 dni** od wyklucia do metamorfozy
Pokarm larw	**Gotowa karma**
Opieka nad potomstwem	**Brak**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Trachycephalus resinifictrix to masywnie zbudowana żaba drzewna o mocnych kończynach, dużych dłoniach i grubych przylgach na palcach, które często połyskują turkusowo, gdy żaba wspina się nocą po szybie. Samce rzadko przekraczają 6 cm, a samice osiągają 10 cm lub nieco więcej, mierząc od pyska do kloaki. Samce są też smuklejsze i głośno się odzywają.

Młode mają wyraźny rysunek z czarnych i białych pasów. W ciągu pierwszego roku lub dwóch barwy przechodzą w stonowane odcienie brązu i szarości z białymi obwódkami, a u dorosłych ciemny grzbiet z czasem pokrywa się jasnoszarymi do białych kropkami. Z wiekiem skóra staje się też lekko guzkowata.

Zaniepokojony płaz wydziela białą, mleczną i toksyczną wydzielinę skórną. W niewoli dzieje się to tylko wtedy, gdy zwierzę jest silnie niepokojone albo brane do ręki brutalnie. Działanie na ludzi nie jest znane, a toksyny skórne uważa się za łagodne: dotykaj żaby tylko wtedy, gdy to konieczne, trzymaj ręce z dala od oczu i ust, a potem dokładnie je umyj.

Gatunek opisano w 1907 roku jako *Hyla resinifictrix*, a nosił też nazwę *Phrynohyas resinifictrix*, zanim rodzaj *Phrynohyas* połączono z *Trachycephalus*. Niemal wszystkie zwierzęta w handlu pochodzą z hodowli, ponieważ kraje Amazonii rzadko eksportują dziko odłowione płazy. Pierwsze rozmnożenie w niewoli udało się w 1998 roku. Zwierzęta w niewoli żyją co najmniej 8 lat; 10 lat to szacunek.

Hodowla przypomina hodowlę *Ranoidea caerulea*: gatunek jest odporny i wybacza błędy, ale warto najpierw zdobyć trochę doświadczenia z płazami. W dzień żaba śpi, najchętniej wysoko w kryjówce, a ożywia się po zgaszeniu światła.

Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Występowanie i środowisko

Trachycephalus resinifictrix żyje w lesie deszczowym Amazonii w Ameryce Południowej. Gatunek odkryto po raz pierwszy nad rzeką Maracanã w Brazylii, a większość odnotowanych stwierdzeń pochodzi z Gujany Francuskiej i Brazylii, a dalej z Kolumbii, Peru, Wenezueli, Surinamu, Ekwadoru i Gujany.

Granica zasięgu względem blisko spokrewnionego *Trachycephalus cunauaru*, opisanego dopiero w 2013 roku i żyjącego w Brazylii, Boliwii i Ekwadorze, nie jest wyjaśniona. Część zachodnich stwierdzeń może więc należeć do tamtego gatunku. Dwóch stwierdzeń z Boliwii nie uwzględniono na mapie.

> **Naturalny zasięg:** Brazylia, Gujana Francuska, Surinam, Gujana, Wenezuela, Kolumbia, Peru i Ekwador.

ŚRODOWISKO

Trachycephalus resinifictrix żyje i rozmnaża się w koronach lasu deszczowego, do około 30 m nad ziemią. Jego życie toczy się wokół wypełnionych wodą dziupli, otwartych ku górze i stale zasilanych deszczem. Samce nawołują z dziupli i bronią ich przed innymi samcami. Dziuple wykorzystywane przez żaby mają średnio ponad 40 cm średnicy i mieszczą niecałe 20 litrów wody. Kijanki rozwijają się w dziuplach, a młode opuszczają je, nie schodząc nigdy na ziemię.

W lesie deszczowym zmiany pór roku są niewielkie, ale pora deszczowa jest wyraźna i właśnie wtedy gatunek się rozmnaża. Powietrze w koronach drzew jest wilgotne, ale nigdy nie stoi w miejscu. Temperatura w naturze wynosi około 21-30 °C; wilgotności nie mierzono.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja Czytaj więcej: Odchów kijanek

Hodowla

TERRARIUM

Dorosła para potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 75 × 30 × 45 cm (długość × szerokość × wysokość), co wystarcza dla maksymalnie czterech dorosłych osobników. Grupa pięciu zwierząt potrzebuje co najmniej 60 × 45 × 60 cm. Gatunek jest typowym wspinaczem, więc wysokość liczy się bardziej niż powierzchnia dna. Szczelnie dopasowany siatkowy dach jest niezbędny, zarówno ze względu na wentylację, jak i dla zapobiegania ucieczkom, a tło na wszystkich ścianach poza przednią daje zwierzętom poczucie bezpieczeństwa.

Urządź terrarium mocnymi gałęziami, korzeniami, pustymi w środku rurami korkowymi, tyczkami bambusowymi lub kawałkami rur PVC. Żaba czuje się najlepiej z kryjówkami wysoko, a nie na dnie: oprzyj wygięte kawałki kory o ściany albo przymocuj kryjówki silikonem. Żywe rośliny powinny być odporne i szerokolistne, np. *Philodendron* i duże bromelie *Neoregelia*, w których kątach liści żaby chętnie śpią. Sztuczne rośliny sprawdzają się równie dobrze.

Podłożem może być wilgotne włókno kokosowe lub inna bezpieczna ziemia bez wermikulitu i perlitu, wilgotny ręcznik papierowy, który trzeba wymieniać kilka razy w tygodniu, albo sfagnum dociśnięte płasko na warstwie drenażowej. Można też całkowicie zrezygnować z podłoża i zamiast tego spłukiwać dno wodą. Unikaj żwiru i drobnej kory, które żaba może przypadkiem połknąć.

Do pięciu młodych może mieszkać w terrarium o pojemności około 38 litrów, gdzie łatwiej je obserwować. Nie kupuj zwierząt tuż po metamorfozie; młode o długości 3 cm lub więcej łatwiej odchować. Przygotuj terrarium co najmniej tydzień wcześniej, aby zdążyć sprawdzić warunki, zanim wprowadzą się żaby.

TEMPERATURA

Trachycephalus resinifictrix toleruje szeroki zakres temperatur. W dzień najcieplejsze miejsce przy źródle światła powinno osiągać 27-29 °C, a najchłodniejsze części utrzymywać 21-24 °C, tak aby żaba mogła sama wybierać między chłodną dziuplą a ciepłą gałęzią. W nocy temperatura może spaść do 18-21 °C. Zdrowe zwierzęta znoszą pojedyncze dni poza tym zakresem, jeśli warunki szybko wracają do normy.

Temperatura to obszar, w którym najczęściej popełnia się błędy, więc używaj dokładnego termometru i mierz w kilku miejscach terrarium. Jeśli brakuje ciepła, słaba żarówka nad siatkowym dachem może zapewnić to, czego potrzeba, a na noc można użyć żarówki podczerwonej lub czerwonej. Unikaj mat grzewczych, kamieni grzewczych i kabli grzewczych, zwłaszcza bez warstwy podłoża, bo mogą zaszkodzić żabom. Jeśli grzejesz lampą, pilnuj wilgotności, która spada, gdy powietrze się nagrzewa.

WILGOTNOŚĆ I ZRASZANIE

Wilgotność powietrza jest mniej krytyczna niż temperatura, ale terrarium trzeba zraszać co najmniej raz dziennie. Używaj odchlorowanej wody z kranu lub wody z odwróconej osmozy, która nie zostawia też osadu wapiennego na szybie. Przy zraszaniu raz lub dwa razy dziennie wilgotność na krótko wzrasta niemal do 100 %, a potem spada do zwykłego poziomu 50-90 %. Żaby często budzą się i zaczynają ruszać po zraszaniu.

Dobra wentylacja jest ważniejsza niż stale wysoka wilgotność: powietrze w koronach drzew jest wilgotne, ale nigdy nie stoi w miejscu. Higrometr pokaże, czy trafiasz w odpowiedni poziom, a podłoże i gałęzie mogą nieco przeschnąć między zraszaniami, aby nie tworzyła się pleśń.

WODA I JAKOŚĆ WODY

Trachycephalus resinifictrix potrzebuje dużej misy z czystą wodą, odpowiadającej dziupli w naturze. Misa musi być na tyle duża, by żaba mogła w niej siedzieć, i jest używana niemal każdej nocy, więc nie oszczędzaj na jej rozmiarze. Jeśli wstawisz podstawę dużej rury korkowej do misy o tej samej średnicy, otrzymasz wypełnioną wodą dziuplę, którą łatwo czyścić.

Wymieniaj wodę codziennie. Wodę z kranu trzeba uzdatnić preparatem akwarystycznym usuwającym chlor, chloraminę i metale ciężkie, a najlepiej odstawić ją na dobę po uzdatnieniu. Jeśli woda z kranu jest złej jakości, można użyć niektórych marek butelkowanej wody źródlanej. Płazy wchłaniają wodę i substancje przez skórę, więc nigdy nie używaj mydła ani środków czyszczących; czyść misę i wyposażenie gorącą wodą. Codziennie usuwaj odchody i martwe owady karmowe, a co kilka tygodni wyjmij całe wyposażenie terrarium do gruntownego wypłukania.

OŚWIETLENIE I UVB

Trachycephalus resinifictrix jest aktywny nocą i może zarówno żyć, jak i rozmnażać się bez UVB, ale młode dorastające z UVB rosną większe i mają zdrowszy szkielet niż młode bez niego. Dlatego zaleca się słabe oświetlenie UVB.

Użyj świetlówki UVB o mocy 2.0 lub 5.0 (mniej więcej strefa Fergusona 2) nad siatką, nie nad szkłem, i umieść ją nad ulubioną gałęzią lub miejscem snu, tak aby żaba mogła wejść w światło, ale też schronić się w cieniu. Jeśli świetlówka znajduje się dalej niż 30-60 cm od miejsca, w którym przebywa żaba, ta nie ma z niej prawie żadnego pożytku. Emisja UVB z czasem słabnie, więc wymieniaj świetlówkę co 6-12 miesięcy, nawet jeśli nadal świeci. Zwykła świetlówka 5000-6500 K daje bardziej naturalne światło niż niebieskawy odcień świetlówki UVB. Podłącz całe oświetlenie do programatora czasowego z dniem trwającym około 12 godzin.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

T. resinifictrix jest żarłoczny i rzadko wybredny. Świerszcze mogą stanowić większość diety i powinny mieć mniej więcej taką długość, jak szeroka jest głowa żaby. Co trzecie do piątego karmienie podaje się coś innego: muchy domowe, dżdżownice, larwy barciaka lub małe karaczany. Młode żaby jedzą też nielotne muszki owocowe. Duże dorosłe osobniki mogą jeść oseski myszy, ale należy je podawać rzadko albo wcale.

Młode karmi się codziennie, dorosłe dwa razy w tygodniu lub rzadziej, po 3-10 owadów karmowych na żabę, zależnie od wielkości. Choć żaba jest aktywna nocą, większość uczy się budzić i jeść w dzień. Opylaj owady karmowe preparatem bez fosforu z wapniem, witaminą D3 i witaminą A: przy każdym karmieniu młodych i przy co drugim karmieniu dorosłych.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

T. resinifictrix nie jest zwierzęciem do brania na ręce. Skóra jest przepuszczalna i wrażliwa na tłuszcze i sole z ludzkiej skóry, a wydzielina skórna może podrażniać. Bierz żabę do ręki tylko wtedy, gdy to konieczne, np. przy sprzątaniu lub kontroli zdrowia, najlepiej w bezpudrowych jednorazowych rękawiczkach. Zawsze myj potem ręce.

W dzień żaba śpi, często ukryta w pustej rurze korkowej lub bromelii, a nocą jest aktywna i najlepiej ją wtedy obserwować. Wiele osobników budzi się też w dzień przy zraszaniu lub karmieniu. Samce głośno nawołują i w naturze bronią miejsc rozrodu, ale kilka zwierząt może mieszkać razem, jeśli jest miejsce i dużo kryjówek. Trzymaj razem zwierzęta o mniej więcej podobnej wielkości i rozdziel je, jeśli najmniejsze nie dostają swojej porcji pokarmu.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Płeć najłatwiej rozpoznać po wielkości: samce rzadko przekraczają 6 cm i są smuklejsze, a dorosłe samice są duże, okrągłe i mają do 10 cm. Jeśli słyszysz nawoływanie, to samiec. Zwierzęta osiągają dojrzałość płciową w wieku około półtora roku, ale płeć zwykle widać wcześniej, a rozmnaża się też osobniki nawet roczne.

Jeśli chcesz rozmnażać, grupa pięciu do dziesięciu zwierząt z przewagą samców nad samicami często daje lepsze wyniki niż pojedyncza para. Zwierzęta muszą być zdrowe i dobrze odżywione przez kilka miesięcy wcześniej.

GODY I KOPULACJA

W niewoli *Trachycephalus resinifictrix* często się rozmnaża, o ile zwierzęta są zdrowe, dobrze odżywione i mają odpowiednie wypełnione wodą miejsce do złożenia jaj. Żaby mogą rozmnażać się przez cały rok bez zmieniania czegokolwiek. Jeśli jaj nie ma, sztuczna pora deszczowa pobudza rozród.

W ramach sztucznej pory deszczowej przez kilka tygodni zrasza się rzadziej i mniejszą ilością wody. Następnie zwierzęta przenosi się do komory deszczowej: wysokiego terrarium z 5-8 cm wody na dnie, gdzie pompa zanurzeniowa tłoczy wodę do rurki zraszającej lub węża z otworami pod sufitem, tak aby stale padało. Temperatura powinna wynosić 27-29 °C, a roślin i kryjówek powinno być dużo. Daj zwierzętom kilka dni na przyzwyczajenie się do komory i w tym czasie dobrze je karm. Zamknięty, nieprzezroczysty pojemnik o boku 15-20 cm z 3-5 cm wody i otworem wejściowym pełni funkcję dziupli i może dawać pewniejsze wyniki.

Kopulacja odbywa się wieczorem lub nocą, zwykle 1-3 doby po włączeniu pompy. Samiec chwyta samicę w okolicy barków (ampleksus) i może trzymać ją przez kilka dni. Jeśli po pięciu dniach nie ma jaj, przenosi się zwierzęta z powrotem i odczekuje kilka tygodni przed kolejną próbą.

JAJA I KIJANKI

Jaja są składane na powierzchni wody w wypełnionym wodą zagłębieniu. W terrarium żaby często korzystają po prostu z dużej misy z wodą, ale sprawdzają się też rura korkowa w misie, plastikowy pojemnik z otworem i kilkoma centymetrami wody albo terrarium, w którym całe dno stoi pod kilkoma centymetrami wody, a nad powierzchnię wystaje mnóstwo kory i korzeni. Często wymieniaj wodę, codziennie, jeśli jest jej mało.

Zniesienie liczy od około 100 do ponad 1500 jaj, a jedna udana kopulacja może dać setki młodych, więc przygotuj się na pracę. Przenieś całą misę lub pojemnik z jajami do osobnego akwarium, aby dorosłe osobniki ich nie niepokoiły. Jaja rozwijają się szybko, a kijanki wykluwają się po 1-2 dobach. Opieki nad potomstwem nie ma. W naturze kijanki zjadają dużą część jaj, które samice składają później w tej samej dziupli, ale w niewoli nie potrzebują jaj do rozwoju.

Kijanki mogą przebywać w akwarium o pojemności co najmniej 75 litrów w temperaturze około 27 °C i pozostać w nim po wykluciu. Przez pierwsze dni wiszą na ściance z zewnętrznymi skrzelami, zużywając żółtko, a gdy zaczną swobodnie pływać, dostają raz dziennie zmielone płatki dla ryb i tonące granulki w takiej ilości, by większość została zjedzona w ciągu kilku godzin. Podmieniaj 20-30 % wody kilka razy w tygodniu i używaj filtra gąbkowego albo podmieniaj większość wody codziennie bez filtra. Unikaj silnego ruchu wody, który może wywołać chorobę pęcherzyków gazowych, przy której kijanki unoszą się na powierzchni i nie mogą zanurkować. W naturze znajdowano do około 16 kijanek na litr wody, ale w miarę wzrostu rozdzielaj je do kilku akwariów.

METAMORFOZA

Przy temperaturze wody 23-26 °C kijanki przechodzą metamorfozę po 38-75 dniach; przy około 27 °C może to trwać 3-5 tygodni. Jeśli woda jest za chłodna, użyj grzałki akwarystycznej z termostatem i mierz temperaturę termometrem.

Gdy pojawią się przednie kończyny, kijanka przestaje jeść, ponieważ jej pyszczek się przekształca, i trzeba ją wtedy przenieść do pojemnika z mniej niż 3 cm wody i suchymi liśćmi lub czymś innym wystającym ponad powierzchnię, aby się nie utopiła. Sprawdza się też ustawione pod kątem akwarium z wodą po jednej stronie i lądem po drugiej. Nie wszystkie przechodzą metamorfozę naraz, często około 20 jednocześnie. Gdy zniknie około 90 % ogona, mierzące niecałe 13 mm żabki wychodzą z wody i przenosi się je do terrarium odchowalnego. Początkujący hodowca może liczyć na to, że 75 % kijanek dotrwa do metamorfozy, a przy dobrej opiece może to być ponad 90 %.

ODCHÓW MŁODYCH

Młode najlepiej trzymać w prostej aranżacji z wilgotnym ręcznikiem papierowym, kilkoma żywymi lub sztucznymi roślinami i misą z wodą, tak aby łatwo było śledzić ich wzrost. 20 lub więcej młodych tuż po metamorfozie może mieszkać w terrarium o pojemności 19 litrów, ale w miarę wzrostu sortuj je według wielkości, aby najmniejsze nie zostały zdominowane.

Karm co najmniej raz dziennie nielotnymi muszkami owocowymi i małymi świerszczami, zawsze opylonymi suplementem. W dużym terrarium, gdzie muszki nie zawsze są w zasięgu, może to być około 20 muszek na młodą żabkę. Zapewnij słabe oświetlenie UVB (2.0 lub 5.0) i 24-29 °C. Młode rosną szybko i można je sprzedawać w wieku 1,5-3 miesięcy.

Zdrowie i częste błędy

Trachycephalus resinifictrix jest odporny, a większość problemów wynika z warunków hodowli. Typowe błędy to:

- Zła higiena i stara woda w misie. Wymieniaj wodę codziennie i usuwaj odchody oraz martwe owady karmowe.
- Za mało wapnia, witaminy D3 i UVB, zwłaszcza u młodych. Prowadzi to do metabolicznej choroby kości z miękkim szkieletem i krzywymi kończynami.
- Chlor, chloramina i metale ciężkie w wodzie albo resztki mydła i środków czyszczących.
- Niewłaściwa temperatura przez dłuższy czas albo źródło ciepła, które wysusza powietrze lub powoduje oparzenia.
- Niepotrzebne branie do ręki. Skóra jest wrażliwa, a wydzielina skórna może podrażniać.
- Choroba pęcherzyków gazowych i zła jakość wody u kijanek.

Zdrowe zwierzę jest okrągłe i pulchne, śpi w dzień wysoko w terrarium i ma czyste oczy. Co kilka tygodni wyjmij każdą żabę i obejrzyj ją, a jeśli chudnie, przestaje jeść, wydaje się ospała albo pojawiają się rany lub przebarwienia skóry, zgłoś się do weterynarza znającego się na płazach.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.